

I. OGÓLNE INFORMACJE PODSTAWOWE O PRZEDMIOCIE (MODULE)										
Wspomaganie rodziny										
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Instytut Pedagogiki i Psychologii Katedra Psychologii						
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia:				Psychologia, jednolite studia magisterskie						
Profil kształcenia:				Praktyczny						
Nazwa specjalności:				Psychoprofilaktyka i pomoc psychologiczna						
Rodzaj modułu kształcenia:				Specjalność						
Rok / Semestr:				5/10						
Osoba koordynująca przedmiot:										
Wymagania wstępne (wynikające z następstwa przedmiotów):				Podstawowe zagadnienia z psychologii rozwojowej, społecznej, wychowawczej, diagnozy psychologicznej						
II. FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN										
	Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium	Laboratorium	Warsztaty	Projekt	Seminarium	Konsultacje	Egzamin/ zaliczenie	Suma godzin
Studia stacjonarne	30								Z	30
Studia niestacjonarne	12								Z	12
III. METODY REALIZACJI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH										
Formy zajęć				Metody dydaktyczne						
Wykład				Zajęcia prowadzone są w oparciu o najnowszą literaturę przedmiotu, doświadczenia z własnej praktyki diagnostycznej i klinicznej autora; prezentacje multimedialne, dyskusje, studia przypadków.						
Ćwiczenia										
IV. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU I OBSZARÓW										
Lp.	Opis przedmiotowych efektów uczenia się								Odniesienie do efektu kierunkowego	
Wiedza:										
1.										
2.	Ma pogłębioną wiedzę o rodzinie – jej klasyfikacjach, modelach, funkcjach i przeobrażeniach – i odnosi te wiedze do sytuacji wsparcia rodzin i roli psychologa w tym zakresie Ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę na temat zachowania i działania człowieka w normie i patologii w zakresie funkcjonowania – prawidłowego i dysfunkcyjnego - w rodzinie								K_W08 K_W02	

Umiejętności:		
3	<p>Ma pogłębione umiejętności diagnozowania sytuacji rodziny w kontekście terapii systemowej, racjonalnego oceniania złożonych procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i kulturowej</p> <p>Potrafi wybrać i zastosować właściwy dla określonej sytuacji sposób postępowania psychologa w pracy z konkretną rodziną.</p>	K_U16
4		K_U18
Kompetencje społeczne:		
5	Utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej przez psychologa pracującego z rodzinami	K_K04
V. TREŚCI KSZTAŁCENIA		
Lp.	Wykład:	Odniesienie do przedmiotowych efektów kształcenia
1.	Fazy życia rodziny.	1, 3 1, 2, 3 1, 2, 3 1, 2, 3, 4, 5 1, 2, 3, 4, 5 1, 3, 4, 5
2.	Motywacje do życia w rodzinie: biologiczne dylematy związane z wymaganiami rozwojowymi gatunku ludzkiego; rodzina grupowa (dawniej i współcześnie), monogamia okresowa, poligynia i poliandria, lewirat, sororat, rodzina wielopokoleniowa i poszerzona, matrylinearność i partylinearność, zdrady i „wypożyczanie” żon, wiek wchodzenia w związki małżeńskie (materiał antropologiczny głównie z badania społeczeństw archaicznych).	
3.	Kategorie opisu rodziny jako systemu: pojęcie systemu; pojęcie systemu w zastosowaniu do rodziny; granice (wewnętrzne i zewnętrzne); homeostaza – sprzężenie zwrotne ujemne, dodatnie i wyprzedzające; kryzysy rozwojowe; fazy życia rodzinnego.	
4.	Terapia systemowa różnych nurtów. Rozumienie objawu <i>Pacjenta Identyfikowanego</i> (funkcja objawu w rodzinie).	
5.	Etapy procesu psychoterapii pojęcia: kontrakt terapeutyczny, przymierze terapeutyczne Interwencje systemowe.	
6.	Etyka zawodu psychoterapeuty zasady etyczne obowiązujące w czasie kontaktu z rodziną i jej członkami zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz odpowiedzialności prawnej psychologa.	
Lp.	Ćwiczenia/warsztaty:	Odniesienie do przedmiotowych efektów kształcenia

VI. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA				
Efekty uczenia	Metoda weryfikacji			Forma zajęć, w ramach której weryfikowany jest EU
Wiedza:				
K_W08 K_W02	egzamin			wykład
Umiejętności:				
K_U07 K_U10	egzamin			wykład
Kompetencje społeczne:				
K_K04	egzamin			wykład
VII. KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW UCZENIA				
Efekty UCZENIA SIĘ	Ocena niedostateczna Student nie zna i nie rozumie/nie potrafi/nie jest gotów:	Zakres ocen 3,0-3,5 Student zna i rozumie /potrafi/jest gotów:	Zakres ocen 4,0-4,5 Student zna i rozumie /potrafi/jest gotów:	Ocena bardzo dobra Student zna i rozumie /potrafi/jest gotów:
	<p>Student nie posiada podstawowej wiedzy z zakresu prezentowanego n wykładzie.</p> <p>Student nie potrafi dokonać diagnozy swoich umiejętności i nie doskonalą swoich umiejętności.</p> <p>Student nie dokonuje samooceny własnych kompetencji.</p>	<p>W zakresie podstawowym i przy użyciu podstawowych terminów i teorii definiuje rodzinę. Omawia ją w kontekście wiedzy psychologicznej</p> <p>Określa rolę psychologa w pracy z rodzinami i podstawowy zakres możliwych działań</p> <p>Omawia – w sposób elementarny - zachowania człowieka w systemie rodzinnym, jak i funkcjonowanie – w normie i patologii całych rodzin.</p> <p>Dokonuje prostej diagnozy sytuacji rodziny z wyróżnieniem procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i kulturowej</p>	<p>W zakresie podstawowym i przy użyciu zaawansowanych terminów i teorii definiuje rodzinę. Omawia ją w kontekście wiedzy psychologicznej i łączy z wiedza z innych przedmiotów</p> <p>Określa rolę psychologa w pracy z rodzinami i zakres możliwych działań</p> <p>Omawia – w sposób rozbudowany - zachowania człowieka w systemie rodzinnym, jak i funkcjonowanie – w normie i patologii całych rodzin.</p> <p>Dokonuje prostej diagnozy sytuacji rodziny z wyróżnieniem procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i</p>	<p>W zakresie rozbudowanym i przy użyciu zaawansowanych terminów i teorii definiuje rodzinę. Omawia ją swobodnie w kontekście wiedzy psychologicznej i łączy z wiedza z innych przedmiotów</p> <p>Określa rolę psychologa w pracy z rodzinami i zakres możliwych działań</p> <p>Omawia – w sposób rozbudowany - zachowania człowieka w systemie rodzinnym, jak i funkcjonowanie – w normie i patologii całych rodzin posiłkując się również wiedza z innych przedmiotów</p> <p>Dokonuje diagnozy sytuacji rodziny z wyróżnieniem procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i</p>

		<p>Potrafi – z pomocą prowadzącego – wybrać właściwy sposób działania i możliwości zastosowania konkretnych działań psychologicznych w ramach wspierania rodziny</p> <p>Jest świadomy swojego wpływu jako psychologa na sytuację rodziny – jednak posługuje się stereotypami i przekonaniem uniemożliwiającymi całkowitą identyfikację z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej</p>	<p>kulturowej</p> <p>Potrafi wybrać właściwy sposób działania i możliwości zastosowania konkretnych działań psychologicznych w ramach wspierania rodziny</p> <p>Jest świadomy swojego wpływu jako psychologa na sytuację rodziny – stara się monitorować swoje przekonania uniemożliwiające całkowitą identyfikację z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej</p>	<p>kulturowej</p> <p>Potrafi wybrać właściwy sposób działania i możliwości zastosowania konkretnych działań psychologicznych w ramach wspierania rodziny</p> <p>Jest świadomy swojego wpływu jako psychologa na sytuację rodziny i roli wiedzy psychologicznej w działaniach. Wykazuje całkowitą identyfikację z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej</p>
--	--	---	--	---

VIII. NAKŁAD PRACY STUDENTA – WYMIAR GODZIN I BILANS PUNKTÓW ECTS

Rodzaj aktywności ECTS	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Udział w zajęciach dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, projekt, laboratoria, warsztaty, seminaria) – SUMA godzin – z punktu II	30	12
Egzamin/zaliczenie		
Udział w konsultacjach		
Projekt / esej		
Samodzielne przygotowanie się do zajęć dydaktycznych	20	38
Przygotowanie się do zaliczenia zajęć dydaktycznych	50	50
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (25h = 1 ECTS) SUMA godzin/ECTS	(100h = 4 ECTS)	(100h = 4 ECTS)
Obciążenie studenta w ramach zajęć w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem	30	12
Obciążenie studenta w ramach zajęć o charakterze praktycznym	5	2
Obciążenie studenta w ramach zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym	40	30
Obciążenie studenta w ramach zajęć związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań		

IX. LITERATURA PRZEDMIOTU ORAZ INNE MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Literatura podstawowa przedmiotu:

- Rostowska, T. (2009) (red.) . *Psychologia rodziny : małżeństwo i rodzina wobec współczesnych wyzwań*. Warszawa. Difin.
- Dudek, M (2009). *Wybrane obszary dysfunkcyjności rodziny*. Ryki. Lubelska Szkoła Wyższa.

Ryś, M (2009). *Systemy rodzinne: metody badań struktury rodziny pochodzenia i rodziny własnej*. Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej

Literatura uzupełniająca przedmiotu:

Janicka, I, Liberska, H. (2014). *Psychologia rodziny*. Warszawa. PWN.

Namysłowska, I. (2000). *Terapia Rodzin*. Warszawa. IPIN.

Kubitsky, J. (2010). *Vademecum Terapeuty Rodzinnego*. Warszawa. PZWL.

Goldenberg, H., Goldenberg, I. (2006). *Terapia rodzin*. Kraków. Wyd. UJ.

Lachowska, B. (2015). *Style i efekty rozwiązywania konfliktów w relacji rodziców z adolescentami a przekonanie adolescentów o skuteczności rodziny*. W: D. Borecka-Biernat, M. Cywińska (red.). *Konflikt społeczny w perspektywie socjologicznej i pedagogiczno-psychologicznej*. Wybrane kwestie. S. 205-221, Warszawa, Difin SA

Borecka-Biernat, D. (red.) (2010). *Sytuacje konfliktu w środowisku rodzinnym, szkolnym i rówieśniczym*, Warszawa. Difin

Satir, V. (2000). *Terapia rodziny*. Gdańsk. GWP.

Napier, A., Whitaker, C. (2006). *Rodzinną karuzela - terapia rodzin bez tajemnic*. Kraków. Znak.

Lachowska, B. (2012). *Praca i rodzina – konflikt czy synergia? Konflikt i facylitacja między rolami rodzinnymi i zawodowymi – uwarunkowania i znaczenie dla jakości życia kobiet i mężczyzn*, Lublin. Wydawnictwo KUL.

Lachowska, B. (2012). *Konflikt i facylitacja między rolami rodzinnymi i zawodowymi a jakość życia pracujących rodziców*. *Psychologia Społeczna*, tom 4, 353-371.

Ten Brummelhuis L. i Bakker A. (2012). *A resource perspective on the work-home interface*. *American Psychologist*, 67, 7, 545-556.

Braun-Gałkowska, M. (2008). *Psychologia domowa*. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Heszen I., Sęk H. (2007). *Rodzinne koncepcje chorób i dysfunkcji rodzinnych w podejściu systemowym*, w: I. Heszen, H.Sęk, *Psychologia zdrowia*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN

Żebrowski. J. (2006). (red.) *Rodzina polska na przełomie wieków- przeobrażenia, zagrożenia, patologia*. Gdańsk. GWP.

Inne materiały dydaktyczne:

Przykładowe genogramy